

Framtidens folkhögskola Tärna folkhögskola 2030

Innehållsförteckning

Förord	2
Bakgrund	3
Inledning	3
Folkbildning	3
Regeringens mål med folkbildningen	3
Statens syfte med folkbildningen	3
Uppdraget	4
Vägval & vilja	5
<i>"Bildning & sammanhang"</i>	5
<i>Tillgänglighet & delaktighet</i>	5
<i>Medborgare & civilsamhälle</i>	5
<i>Arbetsliv & livslångt lärande</i>	6
<i>Kultur & kreativitet</i>	6
Utvecklingsplanens roll i Region Västmanland	6
Regional utvecklingsstrategi	6
Regional kulturplan för Västmanland	7
Regionplan	7
Tärnas utvecklingsplan	8
Utvecklingsområden och inriktningar	8
Marknadsföring	8
Konferensverksamhet	8
Internatets betydelse för framtiden	8
Utvecklingsområden	9
Att utgå ifrån Agenda 2030	10
Att utgå ifrån RUS 2030	12
Kompetensförsörjning	16
Utbildningar på Tärna	18
Systematisk verksamhetsuppföljning Framtidens folkhögskola – Tärna folkhögskola 2030	20
Intern verksamhetsplan	20
Extern verksamhetsplan	20

Förord

En utvecklingsplan ger en tydlig inriktning och pekar på ett tydligt mål. Tydligheten är viktig för att fokusera och kraftsamla så att personal och resurser används på ett optimalt sätt och att eleverna får en hög kvalitet i undervisningen och i övrigt under den tid som man genomgår sin utbildning.

När uppdraget att utarbeta utvecklingsplanen gavs var det utifrån ett politiskt beslut om en förnyelse, en offensiv utveckling och en ökad kvalitet av och i verksamheten. Gemensamt för både politik, styrgrupp, arbetsgrupp och personal var en strävan efter att Tärna folkhögskola skall vara bland landets främsta i att med lyhördhet, omvärldsanalys och strategiskt tänkande utveckla verksamheten och ge en utbildning och en upplevelse i toppklass för våra elever. En folkhögskola med stor flexibilitet att möta omvärldens förändrade krav och behov.

Genom att knyta an till aktuella processer och strategier inom och utom Region Västmanland, som exempelvis den Regionala utvecklingsstrategin och Agenda 2030, kommer utvecklingsplanen att vara brett förankrad i aktuella händelser och skeenden i samhället, med fokus på hållbarhet, tillväxt och kreativitet.

Folkbildningens styrka är dess nära koppling till individernas behov av personlig utveckling, ökad kompetens och kultur i olika former. Med utgångspunkt i varje elevs personliga förutsättningar kan Tärna folkhögskola i framtiden ännu mer, genom att utvecklingsplanen omsätts i praktisk verklighet, vara en plats där man växer som individ och därmed ges en positiv självbild, självkänsla och utvecklingsförmåga. Den demokratiska basen formar både elever och personal i lyhördhet, tolerans och bejakande av mångfald.

Utvecklingsplanen är tänkt att vara ett praktiskt redskap i det fortsatta vardagsarbetet för skolan och inte bara vara ett vackert dokument. Genom konkreta idéer för undervisning, marknadsföring och personalutveckling och mycket mer skapas en folkhögskola med stort självförtroende och god förmåga till ett fortsatt utvecklingsarbete med inriktning mot tydliga och konkreta mål.

Det är min och vår förhoppning att denna utvecklingsplan med sina visioner och konkreta förslag till fortsatt utveckling kommer att ge Tärna folkhögskola en ljus framtid, till glädje för både nuvarande och framtida elever och kursdeltagare.

Agne Furingsten

.....
Regionråd och ordförande i kultur- och folkbildningsnämnden
Region Västmanland

Kultur- och folkbildningsnämnden leder Region Västmanlands verksamhet inom kulturområdet och är ansvarig styrelse för Tärna folkhögskola. KFN anger inriktning och plan för den pedagogiska verksamheten. Nämnden består av sju ledamöter och sju ersättare. Mandatperioden är 2018-10-15—2022-10-14.

Tärna folkhögskolas styrelse beslöt, 2020-xx-xx, att fastställa Tärna folkhögskolas nya utvecklingsplan, **Framtidens folkhögskola – Tärna folkhögskola 2030**.

Bakgrund

Inledning

Region Västmanland är huvudman för Tärna folkhögskola. Tärna folkhögskola ansvarar för och bedriver folkbildningsverksamhet. Kursutbudet består av allmänna och särskilda kurser samt kortkurser. Skolan svarar också för uppdragsutbildningar och konferensverksamhet.

Tärna folkhögskola handlar om hela människans utveckling, både i teori och praktik. På skolan har många generationer samlat kunskaper - skolan är en av de äldsta folkhögskolorna i landet och startade sin verksamhet 1 november 1876.

Tärna folkhögskola ingår från och med 1 jan -20 i den regionala utvecklingsförvaltningen.

Att folkhögskolorna fortfarande existerar efter drygt 150 år i Sverige är ett bevis för att folkhögskolorna har en tradition av att förändra sig i takt med att det omgivande samhället förändras. Folkhögskolorna kommer att vara viktiga även i framtiden, speciellt för de deltagare som, av olika skäl, behöver folkhögskolan som utbildningsalternativ. Därför är det angeläget att arbeta fram en utvecklingsplan som riktar blicken mot 2030, som tar höjd för vilka behov som kommer finnas i samhället och hos individen.

Det finns 156 folkhögskolor i Sverige. 42 folkhögskolor har regioner som huvudman, resterande skolor är knutna till olika folkrörelser. Varje folkhögskola bestämmer själv över sitt kursutbud och sin profil och är inte bunden av centrala läroplaner. Något som utmärker folkhögskolan är samtalet och den studerandes aktiva deltagande i gruppen.

I länet finns det fyra folkhögskolor, Bergslagens folkhögskola i Norberg, Hästsportens folkhögskola i Hallstahammar, Tärna folkhögskola i Sala samt Västerås folkhögskola som även har en filial i Köping. Region Västmanland är huvudman för Tärna folkhögskola och de övriga folkhögskolorna är Rörelsefolkhögskolor (RIO).

Förutom att Region Västmanland är huvudman för Tärna folkhögskola lämnar regionen även bidrag till andra folkhögskolor där Västmanlänningar studerar, till länsbildningsförbundet och till distriktsstudieförbund. Region Västmanland stödjer och samarbetar också med Västmanlands länsbildningsförbund (VLBF) som är ett regionalt samarbetsorgan för folkbildningen i länet. Medlemmar är tio studieförbund, SISU Idrottsutbildarna och fyra folkhögskolor.

Folkbildning

Folkbildning är utbildning och bildning för vuxna. Den är "fri och frivillig" i bemärkelsen att människor själva väljer om och när de vill delta. Den statliga myndigheten Folkbildningsrådets uppgift är att fördela och följa upp statsbidrag till folkhögskolor och studieförbund.

Folkbildning är en viktig del i samhällsutvecklingen eftersom den möjliggör för alla medborgare att öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och ökad delaktighet i samhället. Region Västmanlands arbete med folkbildning ger många invånare med icke avslutade eller påbörjade gymnasiestudier en förnyad chans till studier och i förlängningen arbete. Folkhögskolornas unika pedagogik lämpar sig särskilt bra för vuxenutbildning och ger möjlighet att få grundläggande behörighet samt skaffa sig en yrkesutbildning.

Regeringens mål med folkbildningen

"Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället."

Statens syfte med folkbildningen

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,

- bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang, att delta i samhällsutvecklingen,
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället och
- bidra till att bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet.

Uppdraget

Nuvarande strategiplan för Tärna folkhögskola löpte ut 2019 och en ny utvecklingsplan behövde tas fram i samverkan med politik och personal.

Syftet är att skapa en attraktiv folkbildning och bibehålla det starka varumärket för Tärna folkhögskola. Det uppnås med en utvecklingsplan som utgår från Agenda 2030, regionala utvecklingsstrategi (RUS) och från samhällets samt invånarnas nuvarande och framtida behov.

Utvecklingsplanen kommer att vara ett stöd för skolans framtida utveckling med sikte mot 2030. En systematisk verksamhetsuppföljning skapas utifrån denna plan som följs upp en gång om året.

Projektledare och styrgrupp startade arbetet med information för personal på Tärna och i Kultur- och folkbildningsnämnden under oktober 2019. Projektdirektiv och projektplan togs fram under december samma år. En arbetsgrupp med representanter från Tärna och projektet startade i februari 2020 med en nulägeskartläggning.

Under kartläggningen genomfördes en workshop i Agenda 2030 där en prioritering av fem globala mål togs fram. I en följande workshop identifierades Tärnas bidrag till RUS delmål med direkt- och långsiktig effekt. Utifrån detta identifierades sju aktiviteter som bidrar till måluppfyllnad RUS. Benchmarking av andra folkhögskolor gjordes genom intervjuer och genomläsning av styrdokument och verksamhetsplaner. En inventering av samhällets och individernas behov samt statistik och faktagranskning gjordes.

Utifrån underlaget togs sedan ett önskat läge fram vilket bearbetades fram till sommaren 2020. De utvecklingsområden som projektet identifierat utgår ifrån invånarnas och samhällets behov samt ifrån statens mål och syfte med folkbildningens uppdrag och är följande:

- Att utgå ifrån Agenda 2030
- Att utgå ifrån RUS 2030
- Kompetensförsörjning
- Utbildningar på Tärna

Baserat på detta togs ett förslag till utvecklingsplan fram och en riskanalys på framtaget förslag genomfördes med personal och ledning.

Vägval & vilja

Skriften Folkbildningens Vägval & Vilja är resultatet av ett omfattande framtidsarbete som har engagerat studieförbund och folkhögskolor. I skriften redovisas den samlade folkbildningens syn på folkbildningens roll och uppgift i dagens och morgondagens samhälle. Dokumentet antogs 2013 av företrädare av folkhögskolor och studieförbund vid Folkbildningsrådets representantskapsmöte och är aktuell än idag 2020.

Folkbildningens Vägval & Vilja har fokus på fem övergripande prioriteringar för den samlade svenska folkbildningen inför framtiden. Det är viktigt att skolan utgår från dessa tankar och bygger vidare på den tradition som är knuten till verksamheten sedan många år tillbaka.

Framtidskonceptet blir att skapa en bra balans mellan att bibehålla den gamla traditionen samtidigt som vi måste "ha örat mot marken" och verka i vardagen där livet pågår och nya behov uppstår. Vi vill och tror att vi ska arbeta mitt i förändringen genom att förutse, förstå, förklara, debattera, utforska och påverka så att vi kan möta människors och samhällets nya behov som bland annat sker genom växlande trender både nationellt och globalt.

Texten nedan är hämtad från Folkbildningens Vägval & Vilja.¹

Bildning & sammanhang

Folkbildningen möter ett växande behov av bildning i en tid av informationsöverflöd och komplexa globala förändringar. Vi skapar förutsättningar för lärande som möter människors behov av sammanhang, insikt och personlig utveckling. Vi kan och vill möta behovet av lärande för hållbar utveckling – socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Vi har potential att erbjuda den djupare bildning som allt mer efterfrågas inom utbildning och näringsliv. Vi vill öka våra satsningar på kvalitetsutveckling, fortbildning, pedagogisk utveckling och kvalitetsuppföljning. Vi vill se en folkbildningsforskning som kan spela en större roll för den pedagogiska utvecklingen inom folkbildningen och bidra till ökad förståelse för människors bildningsprocesser

Tillgänglighet & delaktighet

Folkbildningen är en nyckelresurs för att minska utbildningsklyftorna i samhället och synliggöra mångfaldens potential. Via folkbildningen finner människor vägar ut ur utanförskap, till delaktighet, egenmakt, kompetens och jobb. Vi kan och vill erbjuda möjligheter till etablering och delaktighet för fler nya svenskar och för nationella minoriteter. Folkbildningen ska vara tillgänglig för alla, och särskilt för de som mött hinder i andra utbildningsformer eller har funktionsnedsättning. Vi kan och vill erbjuda möten som bygger sammanhållning och respekt mellan människor oavsett bakgrund. Vi kan och vill bidra till bättre folkhälsa och ökad digital delaktighet. Vi ska vara en kraft mot antidemokratiska tendenser i samhället.

Medborgare & civilsamhälle

Folkbildningen möjliggör för hundratusentals deltagare att mötas, organisera sig och påverka sitt samhälle. Vi ska möta framväxande engagemang i nya föreningar och rörelser med öppenhet och nyfikenhet. Vi vill öka vår närvaro

¹ Folkbildningens Vägval & Vilja, Senast uppdaterad: 2016-05-19, <https://www.folkbildningsradet.se/om-folkbildning/folkbildningspolitiska-fragor/folkbildningens-vagval-och-vilja/>

där folkbildningen har vita fläckar och ge fler deltagare tillgång till bildningsprocesser för ett aktivt medborgarskap. Folkbildningen ska vara en samhällskritisk röst och lyfta fram folkbildningens och civilsamhällets betydelse för ett hållbart demokratiskt samhälle. Vi vill vara en spjutspets för idéutveckling och fortbildning bland huvudmännen och medlemsorganisationerna. Vi vill använda vårt transnationella arbete mer offensivt för att öka förståelsen för de globala och lokala sambanden. Folkbildningen vill vara en utvecklingsmotor i lokalsamhället. Vi vill tydligare ta plats i regionala samverkansprocesser kring kulturplaner och regionala kompetensplattformar, och förstärka dialogen på kommunal nivå.

Arbetsliv & livslångt lärande

Folkbildningen möter snabbt och flexibelt nya utmaningar på arbetsmarknaden och skiftande behov av kompetensutveckling. Inom folkbildningen stärker människor sina förutsättningar att få jobb, hittar motivation eller skaffar sig behörighet för vidare studier. Vi kan och vill göra det möjligt för fler som har kort eller ofullständig utbildning att hitta nya vägar framåt. Folkbildningen kan och vill ta ett ökat ansvar för att utveckla lärandeformer som passar och intresserar unga som riskerar arbetslöshet. Vi vill bidra till att utlandsfödda har tillgång till bra språkutbildning, samhällsinformation och andra bildningsinsatser som underlättar integrationen i Sverige. Vi vill ge fler unga och vuxna möjlighet att välja folkbildningen som utbildningsalternativ. Vi vill bidra till att göra det livslånga lärandet möjligt för alla och verka för en uppvärdering av icke-formellt och informellt lärande.

Kultur & kreativitet

Folkbildningen är Sveriges i särklass största kulturarena. Folkbildningen kan och vill vidareutveckla den positionen. Vi vill möta fler medborgares behov av kulturupplevelser och eget skapande. Folkhögskolor och studieförbund vill fortsätta vara livaktiga kulturella mötesplatser, utbildare och arbetsmarknad för professionella kulturverksamma i hela landet. Vi vill fortsätta vara en drivkraft för lokal kulturutveckling. Vi vill bidra med innovationskraft när efterfrågan på kreativitet växer. Vi vill bidra med mer läsfrämjande insatser. Vi ska arbeta med stor bredd i kulturverksamheten, men också möta högt ställda kvalitetskrav och förväntningar på fördjupning, inte minst inom de avancerade estetiska utbildningarna.”

Med avstamp i dessa prioriteringar samt utvecklingsprojektet, **Framtidens folkhögskolas – Tärna folkhögskola 2030**, har den nya utvecklingsplanen tagit form.

Utvecklingsplanens roll i Region Västmanland

Regional utvecklingsstrategi

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) handlar om Västmanlands län och berör många viktiga områden för regional utveckling. RUS ingår i en struktur av styr- och policydokument i flera nivåer, från de globala hållbarhetsmålen och Agenda 2030 via nationella program och strategier till regional och kommunal nivå.

RUS är länets högsta strategiska dokument, visar riktningen framåt och pekar ut vad som behöver utvecklas för att skapa förutsättningar för ett gott liv i ett livskraftigt Västmanland. För Region

Västmanland och Tärna folkhögskola är RUS ett styrande dokument. För länsstyrelsen och kommunerna är RUS vägledande för långsiktig planering. Andra aktörer kan, utifrån sina olika uppdrag och möjligheter, inspireras av den regionala utvecklingsstrategin för att bidra till ett livskraftigt Västmanland. Det är när RUS integreras i underliggande strategier och verksamhetsplaner, när nya handlingsprogram skapas eller befintliga uppdateras och när samarbetsprojekt inleds som RUS blir verklighet.

Utvecklingsplanen utgår ifrån RUS 2030 och beskriver vilka utvecklingsområden och långsiktiga inriktningar som gäller till år 2030. Planen syftar därmed till att förverkliga RUS vision och stödja Tärna i dess utvecklingsarbete.

Regional kulturplan för Västmanland

Kulturplanen är Region Västmanlands program för hur regionen tillsammans med olika samarbetspartners ska utveckla kulturområdet 2019 – 2022. Tärnas utvecklingsplan har beröringspunkter med kulturplanen och i Västmanland är kulturen en del av det vardagliga livet. Kulturplanen beskriver bland annat vikten av att:

- Utveckla samverkan mellan Ett Kulturliv för alla, musik, teater och konst
- Främja kompetensutveckling och skapa plattformar för erfarenhetsutbyte och en kontinuerlig dialog med civilsamhällets organisationer.

Tärnas ambition att skapa en attraktiv folkbildning och bibehålla det starka varumärket stämmer väl överens med kulturplanen.

Gemensamt berörs planerna av statens fyra syften med folkbildning² vilket har genomslag både regionalt och lokalt. Detta innebär att folkbildningen är en viktig aktör i samhällsutvecklingen. Folkbildningen i Västmanland verkar inom kultur, besöksnäring, integration och arbetsmarknadsfrågor. Regionen ger stöd till Västmanlands länsbildningsförbund och till studieförbundens distriktsorganisationer. I Västmanland samverkar folkbildningen, civilsamhället, regionen och länsstyrelsen.

Regionplan

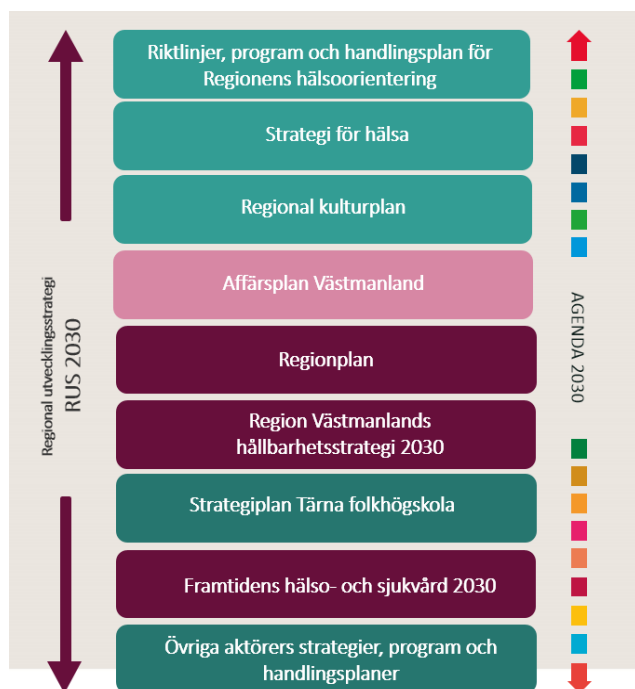
I regionplanen beskrivs regionens vision: *”Livskraft för framtiden”* och värdegrund: *”Region Västmanland ska alltid utgå från att alla människor är lika värda och ska bemötas med respekt. Alla människor ska ges förutsättningar för god livskvalitet. En viktig faktor för livskvalitet är samverkan mellan alla involverade parter. Regionen ska hushålla med de gemensamma resurserna och fördela dessa efter behov.”*

Både vision och värdegrund utgör underlag och Tärnas utvecklingsplan har en gemensam strävan med regionplanen bland annat när det gäller invånare som är långt ifrån arbetsmarknaden, länets låga utbildningsnivå och att tillsammans med regionen skapa goda utbildningsmöjligheter samt för att attrahera nya medarbetare.

² Statens syfte med folkbildningen: stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin, bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang, att delta i samhällsutvecklingen, bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället och bidra till att bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet.

Tärnas utvecklingsplan

Tärnas utvecklingsplan ingår i en struktur av styr- och policydokument i flera nivåer, från de globala hållbarhetsmålen och Agenda 2030 via regionala strategier och program.

Tillsammans utgör detta kunskapsunderlag och ger vägledning i arbetet med att förverkliga planen.

Utvecklingsområden och inriktningar

För att lyckas behålla det starka varumärket, stärka det positiva bemötandet och skapa en attraktiv folkbildning har ett framtidsarbete genomförts.

Marknadsföring

Genom en marknadsföring i framkant i rätta kanaler ska Tärna sprida kunskap om skolans populära utbildningar för att möta presumtiva deltagare. Syftet med marknadsföringen är också att bibehålla det höga söktrycket. Mer fakta om hur det är tänkt att gå till finns beskrivet i en kommunikationsplan som är målgruppsanpassad och som revideras årligen.

Konferensverksamhet

Skolans konferensanläggning erbjuds för verksamheter inom regioner, kommuner samt ideella föreningar och organisationer. Konferensverksamheten i skolan har i sig själv en positiv effekt på marknadsföringen.

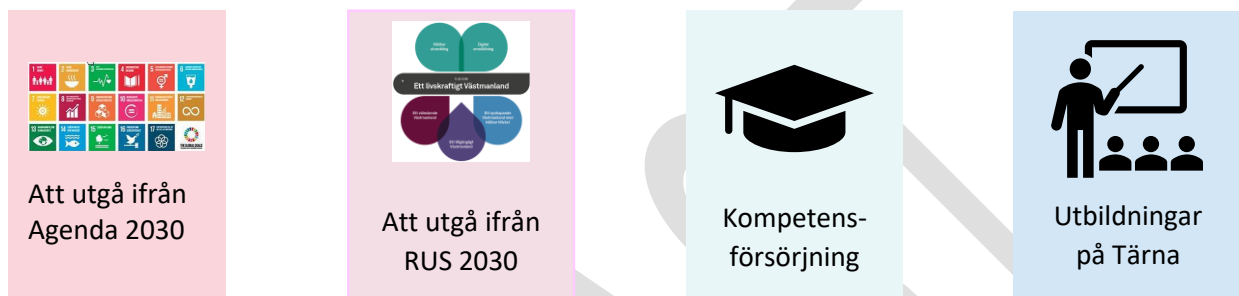
Internatets betydelse för framtiden

Internatet har en stark tradition inom folkbildningen. Vid Tärna folkhögskola finns riksrekryterande kurser som kräver internatboende. Internatboendet ger utrymme för upplevelser av sociala aktiviteter och underlättar för den studerande att fokusera. Skolledningen betraktar internatet som en resurs inom folkhögskolan, och framhäver då den socialpedagogiska betydelsen. Med tanke på de deltagargrupper som kommer till folkhögskolan är internatet ett boende som passar de flesta genom det stöd som den enskilda deltagaren kan få i kollektivet.

Utvecklingsområden

Samtidigt som omvärldens allt större utmaningar påverkar oss, har ett antal områden identifierats som särskilt viktiga att utveckla. Dessa utvecklingsområden utgår ifrån invånarnas och samhällets behov samt ifrån statens mål och syfte med folkbildningens uppdrag och är följande:

- Att utgå ifrån Agenda 2030
- Att utgå ifrån RUS 2030
- Kompetensförsörjning
- Utbildningar på Tärna

För att uppnå ambitionen med utvecklingsområdena behöver ett nära samarbete med huvudman ske i samverkansprocesserna. På så vis ökas förståelsen, delaktigheten och förutsättningarna för gemensamma mål. Dessutom ökar delaktigheten och förståelsen för genomförandeprocesserna samtidigt som kunskapen inom Regionala utvecklingsförvaltningen stärks.

Att utgå ifrån Agenda 2030

VARFÖR ÄR OMRÅDET VIKTIGT?

RUS vilar på hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Genom att utgå ifrån och bidra till ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet, tillsammans med den digitala omställningen, når vi vår vision:

Ett livskraftigt Västmanland genom hållbar utveckling

Visionen uppnås genom arbete inom tre målområden som alla bidrar till en hållbar utveckling:

- Ett välmående Västmanland
- Ett tillgängligt Västmanland
- Ett nyskapande Västmanland med hållbar tillväxt

Skriftlig källa:
Regional utvecklingsstrategi 2030

Vilka långsiktiga inriktningar finns inom området?

➤ INRIKTNING

UTVECKLINGSPLANEN SKA UTGÅ IFRÅN AGENDA 2030

Genom att utgå ifrån och bidra till ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet, tillsammans med den digitala omställningen, bidrar Tärna till att nå RUS vision:

Ett livskraftigt Västmanland genom hållbar utveckling

➤ INRIKTNING

TÄRNAS PRIORITERING AV FEM GLOBALA MÅL

Ledningen och projektgruppen på Tärna folkhögskola har tillsammans identifierat och prioriterat nedanstående globala mål som viktiga för Tärna.

Mål 3 – Hälsa och välbefinnande

Mål 4 – God utbildning för alla

Mål 5 – Jämställdhet

Mål 10 – Minskad ojämlikhet

Mål 12 – Hållbar konsumtion och produktion

➤ INRIKTNING

TEMAVECKOR MED AGENDA 2030

Utifrån de globala mål som är identifierade och som Tärna berörs närmst av är ambitionen att inom de tre dimensionerna, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet införa temaveckor för deltagare och personal.

Vad behöver vi lyckas med inom utvecklingsområdet?

Nedan följer vad som på en övergripande nivå bedöms vara viktiga förutsättningar för att lyckas inom utvecklingsområdet och för att nå inriktningarna. I det årliga planeringsarbetet behöver sedan mer konkreta insatser formuleras för att nå utvecklingsplanens intentioner.

- Genom att arbeta hållbart behåller Tärna sin attraktionskraft hos både deltagare och medarbetare. Kompetent och talangfull personal kan lockas till organisationen som har en sund värdegrund och ett högre syfte. När Tärna förankrar sitt arbete internt och kommunicerar det externt kan medarbetarna bli stolta ambassadörer. Det känns värdefullt att gå till jobbet och Tärna bidrar till en social dimension av hållbarhet.
- Sänker Tärna energiförbrukningen, minskar spill, förpackningsmaterial, bränslebehov, minskar transporter etc. så spar Tärna pengar, miljö och resurser och bidrar till en ekonomisk och ekologisk dimension av hållbarhet.
- De fem prioriterade globala målen stämmer väl överens med Tärnas starka varumärke, positiva bemötande och attraktiva folkbildning. Vi kan och vill möta behovet av lärande för hållbar utveckling - socialt, ekologiskt och ekonomiskt
- Prioritering av de fem globala mål som Tärna bidrar till genom:

Mål 3 – Hälsa och välbefinnande

- Främja välmående genom utbildning för alla

Mål 4 – God utbildning för alla

- Kärnuppdraget som leder till kunskap och personlig utveckling för deltagarna

Mål 5 – Jämställdhet

- Utbildningen är tillgänglig för alla, i en inkluderande miljö

Mål 10 – Minskad ojämlikhet

- Inkluderande miljö och arbetssätt

Mål 12 – Hållbar konsumtion och produktion

- Leva och lära ut hållbarhet genom att vara ett gott exempel, tex i miljökrav i inköp och avfallshantering

- Utformning av temaveckor Agenda 2030
 - Temaveckor genomförs 1 gång i månaden och är tillgängligt för både deltagare och personal. Veckan innebär att informations- och faktaunderlag presenteras i publika lokaler måndag till fredag under veckan och i de ämnen det går väva in det i studierna. Onsdag eftermiddag ägnas åt gemensamma aktiviteter inom temat och ska vara kursöverskridande.
 - Genomförandet av temaveckor påbörjas med en grundkurs för deltagare och personal som genomförs före deltagandet i första temaveckan, detta så att nya deltagare och personal får samma kunskapsgrund att stå på.
 - En lokal arbetsgrupp planerar och tar fram, i samverkan med skolledningen, ett program för hur upplägg av temaveckor ska ske löpande.

Att utgå ifrån RUS 2030

VARFÖR ÄR OMRÅDET VIKTIGT?

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) handlar om Västmanlands län och berör många viktiga områden för utveckling. Den är vägledande för utvecklingsarbetet hos fler aktörer. Strategin förhåller sig även till omkringliggande län, landet som helhet, Europa och övriga världen. RUS ingår i en struktur av styr- och policydokument i flera nivåer, från de globala hållbarhetsmålen och Agenda 2030 via nationella program och strategier till regional och kommunal nivå.

Skriftlig källa:
Regional utvecklingsstrategi 2030

Vilka långsiktiga inriktningar finns inom området?

➤ INRIKTNING

UTVECKLINGSPLANEN SKA UTGÅ IFRÅN RUS 2030

RUS handlar om Västmanlands län och berör många viktiga områden för utveckling. Den är vägledande för utvecklingsarbetet hos flera aktörer.

➤ INRIKTNING

7 DELMÅL MED DIREKT EFFEKT PÅ RUS

Dessa 7 delmål har en direkt påverkan på regionens måluppfyllnad av RUS.

➤ INRIKTNING

3 DELMÅL MED LÅNGSIKTIG EFFEKT PÅ RUS

Dessa 3 delmål har en långsiktig effekt på regionens måluppfyllnad av RUS.

➤ INRIKTNING

7 AKTIVITETER FÖR MÅLUPPFYLLNAD RUS

Delmålen omsätts till aktiviteter med både direkt och indirekt påverkan på måluppfyllnad RUS och kommer att följas upp årligen.

Vad behöver vi lyckas med inom utvecklingsområdet?

Nedan följer vad som på en övergripande nivå bedöms vara viktiga förutsättningar för att lyckas inom utvecklingsområdet och för att nå inriktningarna. I det årliga planeringsarbetet behöver sedan mer konkreta insatser formuleras för att nå utvecklingsplanens intentioner.

Den regionala utvecklingsstrategin är grunden för det regionala utvecklingsarbetet i Västmanland och stärker hela länets utveckling och hållbara tillväxt. Strategin revideras varje mandatperiod och ger en grund för resurser för utveckling, nya nätverk, kompetenser och samarbeten som skapar effekt långt utanför länets gränser. Tillsammans arbetar vi för att nå visionen: Ett Livskraftigt Västmanland genom hållbar utveckling. Visionen nås genom visionsmålen hållbar utveckling och digital omställning samt målområdena ett välmående, tillgängligt och nyskapande Västmanland. Tillsammans med länets aktörer har det under varje målområde lyfts fram ett antal delmål som är angelägna att följa upp.

Ledning och personal på Tärna folkhögskola gjorde en gemensam analys av vilka målområden och delmål som verksamheterna kommer att bidra med under 2020 – 2023. Nedan redovisas resultatet i form av primära och sekundära effekter.

Primära effekter = grön färg

Sekundära effekter = gul färg

Tärnas bidrag till RUS delmål med primär effekt är:

#3 Ökad trygghet

- Trygghet är en förutsättning för att utvecklas. Via folkbildningen finner människor vägar ut ur utanförskap, till delaktighet, egenmakt, kompetens och jobb. Genom att bedriva folkbildning bidrar Tärna till trygghet, till exempel genom utbildning ge människor möjlighet att påverka sina egna livsval. Tärna bidrar också till deltagares förmåga att vara en del av en förändring, såväl personlig som i större sammanhang.

#4 Ökad tillit i samhället

- Genom att bedriva folkbildning bidrar Tärna till tillit i samhället. Detta genom att folkbildning möjliggör för deltagare att mötas, organisera sig och påverka sitt samhälle, till exempel genom att ge en ökad förståelse för samhällets uppbyggnad, struktur, möjligheter och skyldigheter.

#5 Öka andelen barn och vuxna som anger att deras hälsa är bra eller mycket bra

- På Tärna både kan och vill vi bidra till bättre folkhälsa genom till exempel regelbunden friskvård och utbildning kring hälsa/ohälsa. Genom utbildning och fullföljda studier ökar barn och vuxnas förutsättningar att uppnå en god hälsa. Tärna bidrar med friskvård som en naturlig del av de långa och korta kurserna.

#11 Öka deltagandet i kultur- och fritidsaktiviteter i hela länet

- Tärnas kursutbud med långa och korta kurser skapar möjligheter till ökat deltagande i kultur- och fritidsaktiviteter. Vi vill möta deltagarnas behov av kulturupplevelser och eget skapande genom exempelvis regelbunden estetisk verksamhet samt föreläsningar. Genom regelbundna friskvårdsaktiviteter skapar Tärna även en god grund för ökat deltagande i olika fritidsaktiviteter.

#17 Öka andelen elever som fullföljer sina studier med godkända resultat

- Tärnas långa kurser bidrar till att öka andelen kursdeltagare som fullföljer sina studier med godkända resultat genom att skapa förutsättningar för lärande som möter människors behov av sammanhang, insikt och personlig utveckling.

#19 Öka andelen sysselsatta

- Tärnas utbildningar bidrar till att skapa förutsättningar att öka andelen sysselsatta. Genom folkbildningen stärker människor sina förutsättningar att få jobb, hittar motivation eller skaffar sig behörighet för vidare studier.

#20 God ekonomisk utveckling

- God ekonomisk utveckling uppnås genom ökad sysselsättning, där kursdeltagare med avslutad utbildning kan bidra till samhället genom en anställning.

Tärnas bidrag till RUS delmål med sekundär effekt är:

#1 Minska andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll

- Tärna bidrar genom att utbilda dem som står utanför samhället så att de får en tryggad sysselsättning och inkomst, på så vis bidrar det till "Minskad andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll". I Liv- och hälsa ung/vuxen så framgår det att andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll hänger tätt ihop med lågutbildade föräldrar. Det finns ett tydligt samband mellan utbildningsnivå och hälsa där höjd utbildningsnivå på samhällsnivå bidrar till bättre folkhälsa.

#6 Ökad tillgänglighet till hälso- och sjukvården

- Det här målet bidrar Tärna till genom att utbilda hälsovägledare som i sin tur utbildar och vägleder människor som vill nå en bättre hälsa. På lång sikt leder detta till minskad ohälsa och att sjukvårdens köer kan reduceras vilket leder till ökad tillgänglighet.

#18 Öka andelen företag och organisationer som upplever att de har lätt att hitta rätt kompetens vid rekrytering

- Genom att utbilda kursdeltagare om fullföljer sina studier bidrar Tärna till att öka sysselsättningen som i sin tur bidrar till "Öka andelen företag och organisationer som upplever att de har lätt att hitta rätt kompetens vid rekrytering".

➤ Tärnas aktiviteter för måloppfyllnad RUS

Tärnas bidrag till RUS delmål med både direkt och indirekt effekt bryts ner och omsätts till aktiviteter som beskrivs i nedanstående tabell. Efter aktiviteten finns de delmål som påverkas eller uppfylls redovisat i nummerform.

AKTIVITETER	MÅL I RUS
Utifrån samhällets och individernas behov välja inriktning för Tärna	5, 17,18, 19
Möjliggöra kultur- och fritidsaktiviteter	11
Fler yrkesinriktade utbildningar	1, 3, 4, 18, 19, 20,
Att 2030 ha ett utvecklat företags- och organisationsnätverk	1, 3, 4, 5, 6, 11, 17, 19, 20
Att genomföra utbildning inom hållbar utveckling för alla nya elever för gemensam värdegrund och förhållningssätt på Tärna samt införa temaveckor med Agenda 2030	11, 17, RUS vision
Utvecklat och nära samarbete med huvudman	1, 5, 11, 17, 18, 19, 20
Integrera Tärna i Regional utvecklingsförvaltnings system och rutiner	RUS vision

Kompetensförsörjning

VARFÖR ÄR OMRÅDET VIKTIGT?

Arbetsmarknaden förändras i snabb takt. En stor del av de nya arbetena kräver en högre och ibland helt ny kompetens. I takt med att kunskapsinnehållet på arbetsmarknaden ökar behöver omställningsförmågan i länet stärkas. Bristen på kompetens är en av länets största utmaningar, både inom privat och offentlig sektor. För att kunna ställa om under arbetslivet, byta karriär eller anpassa sin kompetens och vidareutvecklas ställs krav på så väl den enskilde som på företag och samhälle. Möjligheterna till kontinuerlig kompetensutveckling och lärande genom hela arbetslivet behöver stärkas. Arbetsgivare behöver arbeta strategiskt och aktivt med sin kompetensförsörjning.

Skriftlig källa:
Regional utvecklingsstrategi 2030

Vilka långsiktiga inriktningar finns inom området?

➤ INRIKTNING

UTVECKLINGSSPLANENS SATSNING PÅ KOMPETENSFÖRSÖRJNING BEHÖVER MÖTA ARBETSMARKNADENS VÄXLANDE BEHOV

Möjligheterna till kontinuerlig kompetensutveckling och lärande genom hela arbetslivet behöver stärkas. Arbetsgivare behöver arbeta strategiskt och aktivt med sin kompetensförsörjning.

➤ INRIKTNING

TÄRNA SKA VARA MED OCH BIDRA TILL KOMPETENSFÖRSÖRJNING INTERNT I ORGANISATIONEN SAMT EXTERNT FÖR LÄNET

Tärna behöver vara en del av länets kompetensförsörjning men också en del i den egna organisationens kompetensförsörjning. Tärnas förmåga och kompetens att utbilda olika målgrupper med stor bredd behöver även fortsättningsvis vara en resurs för den egna organisationen. **Samverkan och dialog med andra delar av Region Västmanland, exempelvis HR (personalavdelningen) och CIFU (Centrum för Innovation, Forskning och Utbildning) är därför viktigt.**

➤ INRIKTNING

KOMPETENSRÅDET BLIR ANALYSFORUM FÖR INRIKTNING AV UTBILDNINGAR

Kompetensrådet är ett råd som leds av Region Västmanland och består av representanter från de näringsfrämjande aktörerna, utbildningssamordnare, högskola, kommuner och andra berörda aktörer i länet. Kompetensrådet samordnar strategiska kompetensfrågor för att skapa förutsättningar för ett brett engagemang kring kompetensförsörjningsfrågorna, där man bland annat har dialog kring utbildningsutbud, arbetslivets roll, insatser som görs och behov av insatser både lokalt och regionalt. Rådet arbetar för att förbättra eller förändra strukturer som ger långsiktiga och hållbara effekter. Rådet ska fungera som en referensgrupp till skolans ledning och till Kultur- och folkbildningsnämnden. Rådet kan bistå årliga analyser baserat på tillgängliga rapporter i länet och inom ÖMS.

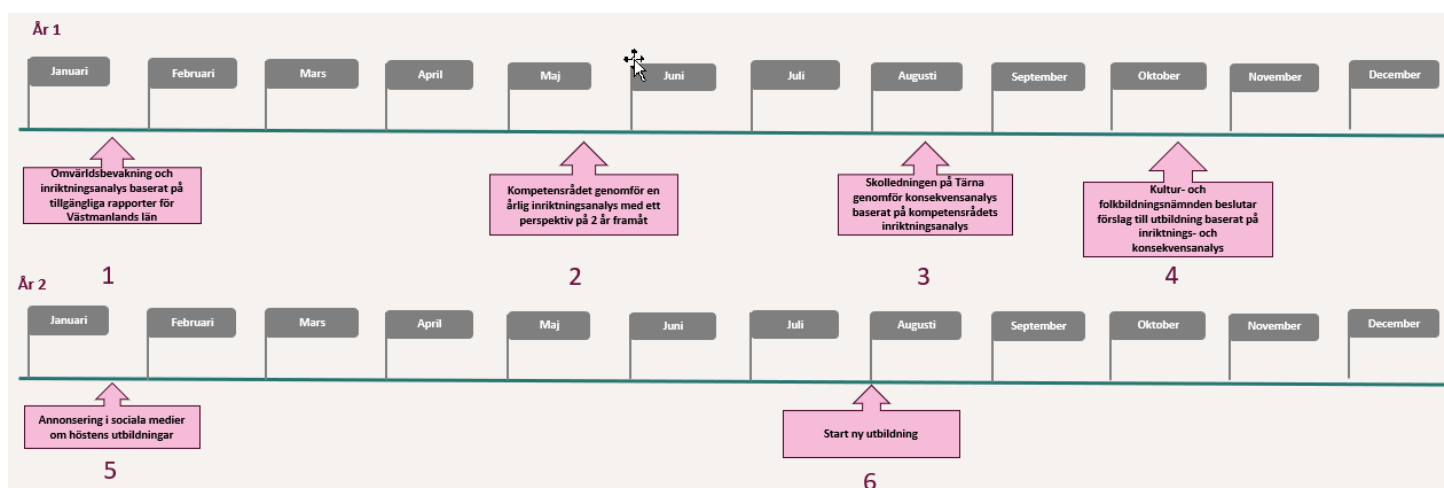
Vad behöver vi lyckas med inom utvecklingsområdet?

Nedan följer vad som på en övergripande nivå bedöms vara viktiga förutsättningar för att lyckas inom utvecklingsområdet och för att nå inriktningarna. I det årliga planeringsarbetet behöver sedan mer konkreta insatser formuleras för att nå utvecklingsplanens intentioner.

18. Tärnas process för intern och extern kompetensförsörjning består av **sju** steg:

- a. Omvärldsbevakning och framtagande av aktuella rapporter för inriktningsanalys tas fram enligt ett årshjul där syftet är att få en kartläggning av kommande utbildningsbehov de kommande två åren:
 - Rapporten - Omvärldsanalys av faktorer som påverkar efterfrågan och tillgång av kompetens inom hälso- och sjukvården
 - Arbetsförmedlingens analyser och prognoser – Jobbmöjligheter i Västmanlands län
 - Rapporten - Analys Östra Mellansverige 2025 rapport
 - Mälardalsrådets rapport
 - Folkbildningsrådet
 - Trend och omvärldsanalyser Kairos Future (el liknande)
- b. Kompetensrådet som referensgrupp gör årlig analys baserat på ovanstående rapporter med ett perspektiv på två år framåt.
- c. **Verksamhetens egen analys och omvärldsbevakning. Det är en pågående process.**
- d. Skolledningen på Tärna bevakar regelverk och förutsättningar för utbildningsplatser och statsbidrag samt tar hänsyn till Statens mål och syfte med folkbildningen, dvs gör en konsekvensanalys på framtagna inriktningsanalys från Kompetensrådet.
- e. Kultur- och folkbildningsnämnden beslutar förslag till utbildning baserat på analys och konsekvensanalys.
- f. Tärna annonserar höstens utbildningar
- g. Start ny utbildning sker inför höstterminen år 2

19. Årshjul för intern och extern kompetensförsörjning

Den rapportsammanställning som regionen tar fram till kompetensrådet ska innehålla verksamheternas kompetensbehov, både internt och externt. Underlaget som sammanställs till kompetensrådet ska omfatta kompetensbehov i hela länet. En analys om vilka utbildningar som är på gång hos andra utbildningsaktörer tas även fram.

Utbildningar på Tärna

VARFÖR ÄR OMRÅDET VIKTIGT?

Intresset för utbildning inom branscher med stora kompetensbehov behöver öka bland ungdomar och vuxna och bland grupper som står långt från arbetsmarknaden. Utbildningarna behöver erbjuda flexibla lösningar och så långt som möjligt kompensera för alla elevers olika förutsättningar med möjlighet till distansstudier och lokala praktikplatser. Ett aktivt arbete sker för att öka kunskapen mellan utbildning och arbetsliv, och därigenom främja att de individuella förmågorna styr valet av studier och yrke.

Skriftlig källa:
Regional utvecklingsstrategi 2030

Vilka långsiktiga inriktningar finns inom området?

➤ INRIKTNING

UTVECKLINGSPLANENS SATSNING PÅ UTBILDNINGAR SKA MÖTA INDIVIDERNAS OCH SAMHÄLLETS BEHOV OCH TA VARA PÅ INNOVATIVA UTBILDNINGSLÖSNINGAR

Utbildningarna behöver erbjuda flexibla lösningar och så långt som möjligt kompensera för alla elevers olika förutsättningar med möjlighet till distansstudier och lokala praktikplatser.

➤ INRIKTNING

KONSEKVENSANALYS FÖRE BESLUT AV UTBILDNING

Skolledningen på Tärna bevakar regelverk och förutsättningar för utbildningsplatser och statsbidrag samt tar hänsyn till Statens mål och syfte med folkbildningen, dvs gör en konsekvensanalys på framtagna inriktningsanalys från Kompetensrådet.

➤ INRIKTNING

BESLUT AV UTBILDNINGAR BASERAT PÅ INRIKTNINGS- OCH KONSEKVENSANALYS

Kultur- och folkbildningsnämnden beslutar förslag till utbildning och beslutet ska baseras på inriktnings- och konsekvensanalys.

Vad behöver vi lyckas med inom utvecklingsområdet?

Nedan följer vad som på en övergripande nivå bedöms vara viktiga förutsättningar för att lyckas inom utvecklingsområdet och för att nå inriktningarna. I det årliga planeringsarbetet behöver sedan mer konkreta insatser formuleras för att nå utvecklingsplanens intentioner.

- Ett av statens syften med stödet till folkbildningen är att bidra till att utjämna utbildningsklyftor. Varje folkhögskola måste därför ha en allmän kurs, som kan ge kunskaper och leda fram till behörigheter till vidare studier. Längden på studierna kan variera beroende på deltagarnas kunskaper och erfarenheter från tidigare studier och arbete. Folkhögskolans allmänna kurs på gymnasienivå har en egen behörighetsmodell för att ge tillträde till högskolestudier, yrkehögskolestudier eller andra eftergymnasiala yrkesutbildningar.

Enligt statsbidragsriktlinjerna måste varje folkhögskola genomföra minst 15% av skolans deltagarveckor på Allmän kurs.

- Folkbildningen möter snabbt och flexibelt nya utmaningar på arbetsmarknaden och skiftande behov av kompetensutveckling. Inom folkbildningen stärker människor sina förutsättningar att få jobb, hittar motivation eller skaffar sig behörighet för vidare studier. Vi kan och vill göra det möjligt för fler som har kort eller ofullständig utbildning att hitta nya vägar framåt.
- Folkbildningen är en nyckelresurs för att minska utbildningsklyftorna i samhället och synliggöra mångfaldens potential. Via folkbildningen finner människor vägar ut ur utanförskap, till delaktighet, egenmakt, kompetens och jobb. Folkbildningen ska vara tillgänglig för alla, och särskilt för dem som mött hinder i andra utbildningsformer eller har funktionsnedsättning. Vi kan och vill erbjuda möten som bygger sammanhållning och respekt mellan människor oavsett bakgrund.
- Det finns en etablerad och väl upparbetad process på Tärna med riskanalyser/riskbedömningar där skolledningen har löpande möten med fackliga företrädare där verksamheten diskuteras och beslutas. Vid till exempel förändringar inom verksamheten använder sig skolan av verktyget VIRA, som finns inom regionen, och som används till riskanalyser/riskbedömningar. Alla analyser görs i facklig samverkan och tillsammans med skyddsombud och övriga fackliga ombud.

Utvärdering av resultatet görs läsårsvis, per 30/6. Detta görs tillsammans med personalen samt i facklig samverkan. Utifrån analysen skapas olika arbetsgrupper som får i uppdrag att jobba vidare med resultatet och antingen anpassa det gamla målet eller skapa ett nytt mål.

Konsekvensanalys före beslut av ny utbildning kommer att inordnas i denna process.

- Utöver inriktnings- och konsekvensanalys som grund för beslut, så är processen för att få själva beslutet av Kultur- och folkbildningsnämnden också en viktig process. Kultur- och folkbildningsnämnden sammanträder vanligtvis 6 gånger per år, 3 på våren och 3 på hösten. På hösten runt oktober månad behöver beslutet om ny utbildning fattas för att årshjulet för Tärnas interna och extern kompetensförsörjning ska fungera som i sig löper på en två års period.

Systematisk verksamhetsuppföljning Framtidens folkhögskola – Tärna folkhögskola 2030

Utvecklingsplanen *Framtidens folkhögskola – Tärna folkhögskola 2030* visar riktningen framåt och pekar ut vad som behöver göras för att skapa förutsättningar för en god utbildning och därmed ett gott liv i ett livskraftigt Västmanland.

Intern verksamhetsplan

Utvecklingsplanen visar riktningen men konkretiseras årligen i Tärna folkhögskolas interna verksamhetsplan, *Intern VP*. Intern VP ersätter en handlingsplan och innehåller beskrivningar av de satsningar och aktiviteter som pågår och planeras under året samt mot vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin (RUS), Regionplan och politiska uppdrag som de olika satsningarna kopplar an till. Intern VP innehåller således aktiviteter som riktar sig såväl till det interna kvalitetsarbetet som till det utåtriktade arbetet. Intern VP innehåller vidare vad som ska följas upp och utvärderas samt vilken data som ska samlas in.

Extern verksamhetsplan

Ur *Intern VP* lyfts det delar som beskriver det utåtriktade arbetet och samlar det i Extern VP. *Extern VP* syftar till att beskriva Tärna folkhögskolas bidrag till det regionala utvecklingsarbetet utifrån den regionala utvecklingsstrategin (RUS) vision, visionsmål, målområden och delmål.